

Adroddiad Blynyddol

Cyngor Ymgynghorol
Sefydlog
ar Addysg Grefyddol Sir
Ddinbych

2019-20

Rhagair

Rôl y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol:

Prif rolau CYSAG yw:

- Cyngori'r Awdurdod Lleol ar faterion sy'n ymwneud ag Addysg Grefyddol a chydaddoli, neu Ddatblygiad Ysbrydol a Moesol;
- Ystyried ceisiadau gan Benaethiaid i ryddhau eu hysgolion o'r gofynion statudol bod natur gyffredinol Cydaddoli yn gyfan gwbl neu'n bennaf Gristnogol (gelwir ceisiadau o'r fath yn 'Benderfyniadau');
- Ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Lleol adolygu ei Faes Llafur y Cytunwyd arno;
- Monitro'r ddarpariaeth Addysg Grefyddol, cydaddoli a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol yn ysgolion yr Awdurdod Lleol;
- Rhoi cyngor ynglŷn â'r maes llafur Addysg Grefyddol y cytunwyd arno gan athrawon, gan gynnwys y dewis o ddeunyddiau ar gyfer athrawon;
- Cyngori'r Awdurdod Lleol ynglŷn â darparu hyfforddiant ar gyfer athrawon (mewn Addysg Grefyddol);
- Ystyried cwynion am y ddarpariaeth Addysg Grefyddol a chydaddoli y mae'r Awdurdod Lleol yn eu cael.
- Cyhoeddi Adroddiad Blynyddol ar ei waith.

Cyfansoddiad y CYSAG:

Mae'r gofynion statudol ar gyfer sefydlu CYSAGau yn gofyn am dri phwyllgor o aelodau:

- Cynrychiolwyr o enwadau Cristnogol neu grefyddau eraill a'u henwadau'n adlewyrchu prif draddodiadau crefyddol yr ardal;
- Cynrychiolwyr sy'n athrawon;
- Cynrychiolwyr y Cyngor Sir.

Mae hawl hefyd i gyfethol aelodau.

CYNNWYS

	Tud Rhif:
1. Crynodeb Gweithredol.	2
2. Cyngor a roddwyd i'r ALL:	3-5
a) Addysg Grefyddol a'r Maes Llafur y Cytunwyd arno	3
b) Dulliau addysgu, dewis o ddeunyddiau addysgu a darparu Hyfforddiant Cychwynnol i Athrawon	3-4
c) Cydaddoli	4-5
3. Materion Eraill:	5-6
a) Materion lleol	5
b) Materion cenedlaethol:	5-6
i. Estyn	
ii. Addysg Addysg a Sgiliau	
iii. Cymdeithas Cyngorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru (CYSAGau)	
c) Cwynion	6
4. Atodiadau:	7-8
a) Cyfansoddiad y CYSAG	7
b) Nifer a dyddiadau cyfarfodydd	8
c) Sefydliadau sy'n derbyn yr adroddiad	8

1. Crynodeb Gweithredol

Crynodeb Gweithredol		
<i>Pynciau/Materion:</i>	<i>Cyngor a roddwyd:</i>	<i>Gweithredwyd gan yr ALL:</i>
Ynghylch: Maes Llafur y Cytunwyd arno	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r gynhadledd ar y maes llafur y cytunwyd arno yn dal wedi'i ohirio ar gyngor CYSAG, oherwydd bod y cwricwlwm yn cael ei ddiwygio. 	✓
Ynghylch : Safonau	<ul style="list-style-type: none"> Ar ôl ystyried Adroddiadau Arolygon, anfonir llythyrau at ysgolion yn eu llongyfarch am y nodweddion da. 	✓
Ynghylch : Dewis o Ddeunyddiau Addysgu	<ul style="list-style-type: none"> Dim arweiniad ffurfiol, ond mae'r gefnogaeth ychwanegol a chanllawiau ar gyfer y Maes Llafur y Cytunwyd arno'n cynnwys cyfeiriad at rai deunyddiau addysgu. 	✓
Ynghylch : Darparu TGCh	<ul style="list-style-type: none"> Cafodd yr Aelodau gyflwyniad gan Ddarlithydd Prifysgol Bangor ynghylch hyfforddiant Partneriaeth Caer/Bangor Gogledd Cymru athrawon yfory. 	✓
Cydaddoli	<ul style="list-style-type: none"> Ar ôl ystyried Adroddiadau Arolygon, anfonir llythyrau at ysgolion yn eu llongyfarch am y nodweddion da. 	✓
Materion Eraill: Lleol	<ul style="list-style-type: none"> Parhaodd CYSAG i gyfarfod mewn ysgolion uwchradd lleol eleni. Mae Aelodau'n parhau i drafod y ffordd orau o fonitro safonau mewn ysgolion. 	✓ ✓
Materion Eraill: Cenedlaethol	<ul style="list-style-type: none"> Bod yr aelodau'n cael eu diweddarau'n rheolaidd ynglŷn ag Adroddiadau Arolygon Estyn neu ddogfennau'n ymwneud ag Addysg Grefyddol a Chydaddoli. Bod yr Aelodau'n cael gwybod am ddatblygiadau a mentrau a gynhelir gan yr Adran Addysg a Sgiliau. Trafododd yr Aelodau a rhoddwyd adborth ar ddau Ymgynghoriad Llywodraeth Cymru. Bod y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol yn cynnal ei aelodaeth o Gymdeithas Cyngorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru, cynrychiolwyr yn mynychu ac yn adrodd yn ôl ar gyfarfodydd y gymdeithas. 	✓ ✓ ✓ ✓
Materion Eraill: ychwanegol	<ul style="list-style-type: none"> Dim materion ychwanegol eraill. 	
Cwynion	<ul style="list-style-type: none"> Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion. 	

2. Cyngor a roddwyd i'r Awdurdod Lleol

b. Addysg Grefyddol:

i. Y Maes Llafur y Cytunwyd arno

Mabwysiadodd Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Sir Ddinbych ar Addysg Grefyddol y 'Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol i rai 3-19 oed' fel y Maes Llafur Lleol y Cytunwyd Arno ar gyfer Sir Ddinbych yn 2008. Mae'r fframwaith yn parhau i fod yn sail i'r Maes Llafur y Cytunwyd Arno yn Sir Ddinbych. Bydd y Maes Llafur y Cytunwyd Arno'n cael ei adolygu unwaith y bydd canfyddiadau'r adolygiad cwricwlwm yn cael eu cyhoeddi.

Prif swyddogaeth Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol yw, '...cyngori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur y cytunwyd arno ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11 (1) (a)

Mae ysgolion yn parhau i ofyn am y ddogfen gynllunio 'Canllaw Cynhwysfawr i Addysg Grefyddol' ac 'Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen', sy'n ategu'r Maes Llafur y Cytunwyd arno, a'i defnyddio. Mae'r adnoddau ar gael ar Rwydwaith Hwb - Rhwydwaith Addysg Grefyddol Gogledd Cymru.

ii. Safonau

Adroddiadau Arholiadau

Oherwydd canllawiau newydd gan Lywodraeth Cymru ar y ffordd y cyflwynir data ac er mwyn osgoi cymharu ysgolion yn fypwyl, ni thrafododd aelodau ddata'r arholiadau ar gyfer yr arholiadau a safwyd yn 2019.

Adroddiadau Arolygu

O ganlyniad i fframwaith arolygu presennol Estyn nid oes sylwadau ar bob pwnc yn adroddiadau Estyn. Yn hytrach, mae'r aelodau'n cael gwybodaeth o'r adroddiadau sy'n ymwneud â sylwadau Estyn am y ddarpariaeth Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol mewn ysgolion. Gweler rhan c Cydaddoli – Darpariaeth Monitro - Adroddiadau Arolygon.

Hysbyswyd yr Aelodau o fwriad Estyn i roi'r gorau i arolygiadau safonol o fis Medi 2020-21 er mwyn rhoi amser i ysgolion baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd sy'n dechrau ym mis Medi 2022.

b. Dulliau addysgu

Mae'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol a'r Awdurdod Lleol wedi darparu dogfennau a deunyddiau cynhwysfawr i gefnogi'r Maes Llafur y Cytunwyd Arno, ac mae'r rhain yn cynnwys cyngor ar ddulliau addysgu a chyflwyno Addysg Grefyddol.

Nid oes cyngor wedi'i roi i ysgolion o ran dulliau addysgu yn 2019-20.

Dewis adnoddau addysgu

Nid yw'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol wedi cynghori ysgolion yn ffurfiol gyda'r mater o brynu adnoddau addysgu. Credir bod hwn yn fater i'r ysgolion eu hunain.

Roedd deunyddiau cymorth gan gynnwys gwersi a mynediad at adnoddau i ysgolion ar gael ar wahanol lwyfannau digidol a chawsant eu dosbarthu gan GwE yn ystod y cyfyngiadau a ddechreuodd ym mis Mawrth yn sgil Covid-19.

Darparu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon

Prifysgol Bangor: Rhoddodd Darlithydd mewn Addysg ac Arweinydd Ôl-raddedig ar gyfer yr Ysgol Addysg a Datblygiad Dynol gyflwyniad i'r aelodau a oedd yn dangos sut mae Caban (Partneriaeth Caer/Bangor Gogledd Cymru) yn hyfforddi athrawon yfory gan ganolbwyntio ar Addysg Grefyddol.

c) Cydaddoli

Monitro'r ddarpariaeth

Adroddiadau Arolygon

Fel rhan o'r broses fonitro, mae Adroddiadau Arolygon Estyn yn cael eu dadansoddi o ran y sylwadau ar gydaddoli a datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol. Mae'r rhain yn cael eu casglu a'u nodi gan CYSAG. Anfonir llythyrau i ysgolion ar ôl i'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol eu hystyried, yn canmol arfer da ac yn cynnig cefnogaeth yn ôl yr angen.

Dadansoddwyd 14 o adroddiadau Estyn ar gyfer cyfeiriadau penodol at Gydaddoliad neu ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol a'u trafod gan aelodau yn 2019-20. Dosbarthwyd sylwadau cadarnhaol ynghylch Cydaddoli neu ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol fel a ganlyn:

<i>Sylwadau Cadarnhaol mewn Meysydd Arolygu:</i>	<i>Nifer yr ysgolion</i>
Safonau	1
Lles ac agweddau at ddysgu	10
Profiadau Addysgu a Dysgu	2
Gofal, Cymorth ac Arweiniad	13

iii) Dogfennau Canllaw

Mae dogfennau canllaw a grëwyd yn ystod y blynyddoedd blaenorol yn parhau i fod ar gael i ysgolion gan gynnwys 'Canllaw Cynhwysfawr i Addysg Grefyddol' ac 'Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen'.

Trefnwyd bod deunyddiau cymorth gan gynnwys gwersi a mynediad at adnoddau i ysgolion yn ystod y cyfyngiadau a ddechreuodd ym mis Mawrth yn sgil Covid-19 ar gael ar wahanol lwyfannau digidol a chawsant eu dosbarthu gan GwE.

Gall athrawon ymuno â Rhwydwaith Hwb – Rhwydwaith Addysg Grefyddol Gogledd Cymru. Gellir gweld dogfennau canllaw o dudalen Hwb y Rhwydwaith.

iv) Yr adnoddau a argymhellwyd

Mae'r dogfennau canllaw y cyfeirir atynt uchod yn cynnwys cyfeiriadau at adnoddau sy'n werthfawr ac a argymhellwyd neu a werthuswyd gan athrawon mewn swydd. Hefyd, cynigir cyngor mewn ymateb i geisiadau penodol. Yn ogystal â hyn rhoddir gwybod i ysgolion am adnoddau drwy gyfrwng Newyddion Addysg Grefyddol sydd ar gael i bob ysgol yn electronig, ac maent hefyd yn gallu defnyddio Canolfan Genedlaethol Cymru ar gyfer adnoddau Addysg Grefyddol ym Mhrifysgol Bangor a Chanolfan Addysg Grefyddol y Santes Fair.

Crëwyd cylchlythyr blynyddol yn rhoi gwybod i ysgolion am wybodaeth bwysig am Addysg Grefyddol a'r cwricwlwm newydd, ond oherwydd COVID-19 nid oedd y cylchlythyr wedi'i anfon i ysgolion yn ystod y flwyddyn academaidd hon. Mae dolenni i adnoddau wedi'u cynnwys yn y cylchlythyr.

Mae deunyddiau hunan-arfarnu yn parhau i gael eu hyrwyddo ac maent ar gael ar wefan y Religious Education Quality Mark.

v) Hyfforddiant Mewn Swydd ar gyfer Cydaddoli

Nid oes unrhyw hyfforddiant mewn swydd wedi'i ddarparu ar gyfer Cydaddoli yn y flwyddyn academaidd bresennol.

vi) Gwerthuso effeithiolrwydd canllawiau

Nid oes gwerthusiad ffurfiol o'r deunydd canllaw gwreiddiol wedi'i wneud, ond mae ymatebion gan ysgolion i'r deunyddiau, a sylwadau a gafwyd drwy ymweliadau ysgol wedi dangos faint y mae'r ysgolion wedi gwerthfawrogi'r deunyddiau ac wedi'u defnyddio wrth gynllunio a gwella eu darpariaeth.

vii) Penderfyniadau

Nid oes unrhyw benderfyniad wedi'i wneud.

3) Materion Eraill

a) Lleol

Cyfarfu aelodau CYSAG ddwywaith yn ystod y flwyddyn academaidd, cynhaliwyd cyfarfod yr Hydref mewn ystafell gyfarfod ALL, cynhaliwyd cyfarfod y gwanwyn yn Ysgol Gatholig Crist y Gair yn y Rhyl.

b) Cenedlaethol

(i) Estyn:

Derbyniodd yr Aelodau adroddiadau ar ganfyddiadau arolygiadau ysgolion. Hysbyswyd yr Aelodau o fwriad Estyn i roi'r gorau i arolygiadau safonol yn 2020-21 er mwyn rhoi amser i ysgolion baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd sy'n dechrau ym mis Medi 2022. Rhoddodd Estyn y gorau i gynnal arolygiadau ym mis Mawrth 2020 oherwydd bod ysgolion yn ceisio ymdopi â phandemig COVID-19.

(ii) Yr Adran Addysg a Sgiliau:

Derbyniodd yr Aelodau adroddiad ar y Fframwaith Cefnogi Addysg Grefyddol Drafft. Mae'r fframwaith yn ychwanegiad i Gwricwlwm Cymru.

Trafododd yr Aelodau gan roi adborth ar ddau Ymgynghoriad Llywodraeth Cymru –

1. Ymgynghoriad ar gynigion i sicrhau mynediad i'r cwricwlwm llawn i bob dysgwr.
2. Cwricwlwm Cymru: Crefydd, gwerthoedd a moeseg.

(iii) Cymdeithas Cyngorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru

Cynrychiolwyd aelodau'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol a'r Awdurdod Lleol mewn dau gyfarfod o Gymdeithas Cyngorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru, a derbyniwyd rhai o'r cyflwyniadau a wnaed. Parhaodd CYSAG i gael adroddiadau gan gynrychiolwyr a fynychodd cyfarfodydd y Gymdeithas, yn ogystal â derbyn cofnodion a phapurau gan Gymdeithas Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru.

(iv) Cwynion

Ni chafodd y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol unrhyw gwynion.

4. Atodiadau:

a) Cyfansoddiad y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol

Yn Cynrychioli Enwadau Crefyddol:

Yr Eglwys yng Nghymru

Jennie Downes

Catholig

Mary Ludenbach

Undeb y Bedyddwyr

Disgwyl am enwebiad (Cymraeg)

Disgwyl am enwebiad (Saesneg)

Presbyteraidd

Y Parchedig Brian H Jones (Cymraeg)

Christine Thomas (Saesneg)

Methodistiaid

Y Parchedig Martin Evans-Jones

Diwygiedig Unedig

Disgwyl am enwebiad

Undeb yr Annibynnwyr Cymraeg

Disgwyl am enwebiad

Cymdeithas Grefyddol y Cyfeillion

Dominic Oakes

Byddin yr Iachawdwriaeth

Captain Sian Radford

Mudiad Efengylaidd Cymru

Disgwyl am enwebiad

Cynrychioli Cymdeithasau Athrawon:

Pennaeth Uwchradd

Disgwyl am enwebiad

Pennaeth Iau

Disgwyl am enwebiad

Arbenigwyr Addysg Grefyddol Uwchradd

Cate Harmsworth

Pennaeth Babanod

Disgwyl am enwebiad

Athrawon Ysgol Arbennig

Ms.Ali Ballantyne

Athro Dosbarth Iau

Disgwyl am enwebiad

Athrawes Dosbarth Babanod

Disgwyl am enwebiad

Yn Cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Cynghorydd Ellie Chard

Cynghorydd Tony Flynn

Cynghorydd Emrys Wynne

Cynghorydd Rachel Flynn

Cynghorydd Tony Thomas

Aelodau Cyfetholedig:

Tania Ap Sion – Cyfarwyddwr Canolfan y Santes Fair

b) Nifer a dyddiadau cyfarfodydd

2 Cyfarfodydd CYSAG:

16 Hydref 2020

5 Chwefror 2020

c) Sefydliadau sy'n derbyn yr adroddiad

- DFES
- Mae'r adroddiad ar gael ar wefan Cymdeithas Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru i sefydliadau sydd â diddordeb.